

Ukrajina a mír pro budoucnost

svobodny-svet.cz/ukrajina-a-mir-pro-budoucnost

5. září 2022

Rok 2022 je již v druhé polovině a pomalu se blíží podzim a zima, kdy lze předpokládat nárůst návrhů na téma příměří a mírových jednání s Ruskem a „nutnosti“ Rusku vyjít vstříc. **Tento text má za cíl obecně nastínit dostupné možnosti.**

Tomuto tématu byl již věnován článek „Mír pro naši dobu?“ z března 2022. Ve zkratce lze jeho obsah shrnout takto: Kdy a jaký mír Ukrajina s Ruskem uzavře, by si měli rozhodnout pouze Ukrajinci a nikoli „mírotvorci“, jako jsou u nás SPD, KSČM, Trikolora a ANO (příklady viz v závěru tohoto článku) a jako Macron a Scholz. Posledně jmenovaní sice přirozeně prohlašují, že „*Rusko nesmí vyhrát.*“, ale ďábel je skryt v interpretaci toho, co znamená „nevyhrát“ – na jedné straně „Rusko neovládně celou Ukrajinu“ (Scholz), na druhé „Rusko fakticky nezíská žádné území nad rámec stavu z 23.2.2022 a formálně ani žádné jiné“ (Zelenskyj). Taktéž prohlašují, že „nebude mírové jednání o Ukrajině bez Ukrajiny“, což ale nevylučuje „přesvědčování“ Ukrajinců k mírovým jednáním přiškrcením dodávek výzbroje či jejich notorickým odkládáním, jak

ukazuje postoj Francie a dalších k dodání „útočných“ zbraní a německý postoj (česky zde, podrobněji zde) k dodání jakýchkoli zbraní kromě lehkých (což je zvláště smutné ve srovnání s německými kapacitami).

Putin vítězný

Není mír jako mír... Nemá cenu uzavírat mít takový, jenž v blízké budoucnosti povede k opakování aktuální ruské show, což je přesně to, co nechápou „deeskalátoři“ agitující ve smyslu „Chudák Putin nemůže z té války odejít s prázdnou, to by měl v Rusku ostudu a mohl by se rozzlobit a být zlý.“ Samozřejmě, ať už výsledek bude jakýkoli, tak ruská propaganda skrze své trouby, pokud bude Putin naživu (a patrně i bez toho), bude výsledek války prezentovat jako ruské vítězství. V reálné rovině se však výsledek války a poté i následný vývoj bude lámat na stavu před 24.2.2022, tj. kolik toho Putin získá navíc oproti předchozímu stavu.

Tento závěr je přirozeně dosti obecný a obsahuje v sobě řadu různých možností. Podrobněji se jim ve svých dvou článcích věnuje Kamil Galeev (zde a zde), jenž předkládá následující varianty vývoje:

První variantou je, že Rusko ve válce na Ukrajině sice uspěje jen částečně, ale obdrží v rámci mírových jednání či příměří zisky politické či územní dost velké na to, aby je bylo možné i bez výrazné propagandistické „kreativity“ považovat za reálný úspěch. V důsledku toho velmi posílí moc a vliv Putina. Ilustrativní pro tento důsledek je vývoj v Německu v roce 1938. Navzdory vytrvalé propagandě zde velké nadšení pro válku nepanovalo a částí obyvatelstva byl Hitler vnímán jako neschopný diletant, nezodpovědný hazardér či dokonce jako blázen. Členové německé generality dokonce chystali převrat v obavě, že Hitlerův hazard zatáhne Německo do konfrontace, v níž nebude šance na úspěch. Pak došlo k mnichovské dohodě. A najednou už Hitler nebyl vnímán jako blázen, nýbrž jako génius a za blázny byli ti, kteří o jeho „genialitě“ pochybovali.

Tato změna byla ztvárněna heslem „*Der Führer hat immer Recht.*“ (Vůdce má vždy pravdu.) a důsledky toho jsou všeobecně známé. Není překvapivé, byť je to méně zdůrazňováno, že podobný princip se prosadil i na „opačné“ straně. Ve verzi z „pokrokového“ Německa se jednalo například o píseň „*Die Partei hat immer Recht*“ s úderným refrénem „*Die Partei, die Partei, die Partei!*“ V současném Rusku by tato píseň byla přirozeně více zaměřena na osobu milovaného vůdce, tj. výměnou slova „Partei“ za slovo „Putin“. Ostatně velmi podobná skladba s refrénem „*Putin, Putin, Putin prezident!*“ existuje v Rusku již od roku 2014. Tento personálně zaměřený postup vychází z významné ruské tradice, hojně reprodukované i v zahraničí. V německé verzi to ilustruje například píseň „Stalin, přítel a soudruh“ (Stalin, Freund, Genosse), v jejímž textu k úspěšné aktualizaci stačí pouze zaměnit jméno adresáta, jak ukazuje například refrén: „*Putin vede nás ke štěstí a míru, neomylný jak let slunce. Ať žije dlouho, Putin, přítel a soudruh, věrný a chytrý!*“ (celý text viz zde, původní ruská inspirace pod názvem Píseň o Stalinovi viz zde). Ovšem ruská hudební tvorba už z doby před útokem na Ukrajinu svědčí o tom, že vůdce Vladimír má v tomto směru již hodně našlápnuto, jak ukazují například písně „Můj Putine“ a „Vladimír Putin je chlapík!“ (blíže v tomto článku).

Putin ukřivděný

Druhou variantou je, že Rusko na Ukrajině nezvítězí a Putin svou „cenu útěchy“ dostane až v rámci příměří či „deeskalace“. Ta však nebude dostatečná na to, aby Putinovo válečné dobrodružství bylo možné objektivně považovat za jednoznačný úspěch. Ruská propaganda to bude samozřejmě i tak oslavovat a uvědomělí ruští občané budou poslušně jásat. Nicméně uvnitř bude přetrvávat pocit nespokojenosti, a to jak u Putina, tak u obyčejných Rusů. Nejsnazším způsobem, jak tomu čelit bude vytvoření novodobé legendy o „ráně dýkou do zad“, případně v kombinaci s oblíbeným narativem „Zlé NATO se proti nám agresivně spiklo a zkazilo mírový průběh naší speciální vojenské operace.“

Výsledkem bude, stejně jako v předchozí variantě, zvýšené riziko pokračování ruské agrese. V prvním případě to bude ve formě „následování osvědčené a úspěšné cesty, kterou nám ukázal vůdce“, v druhém případě pak, po nezbytném doplnění sil, „náprava křivdy, znovu a lépe“, přičemž je v obou případech celkem nepodstatné, zda k tomu dojde stále ještě pod vedením Putina, anebo již za vlády jím vybraného nástupce.

Putin pryč

Třetí variantou je nesplnění cílů ruského útoku do takové míry, že Putin bude nucen „odejít na odpočinek“ a dojde k jeho nedobrovolnému vystřídání ve vedení Ruska. V takovém případě existují dvě základní možnosti. Za prvé, Putinův nástupce, byť jím přímo nevybraný, mu bude podobný v názorech i cílech. Přirozeně dojde k určitému vymezení se vůči předchozí Putinově vládě, ale v zásadě půjde o pokračování ve stylu „znovu a lépe“, tentokrát patrně již s lepší přípravou armády a větší koordinací s Čínou.

Za druhé, je možné, že se nástupcem stane někdo z pohledu Západu „dobrý“, tedy bude se hlásit k větší míře demokracie a méně agresivní zahraniční politice. Ovšem i v takovém případě existuje riziko plynoucí z vysoké nevyváženosti politické moci v Rusku a z její koncentrace v rukou prezidenta. Ten je díky tomu fakticky v pozici „cara“ a čelí jen malé míře kontroly a zpětné vazby. A jelikož je nepravděpodobné, že nový prezident přistoupí k oslabení své pozice, dostatečně dlouhé vystavení nekontrolované moci s chybějícím systémem „brzd a protivah“ jej může postupně přetvořit do putinovské podoby a opět přivést k uskutečnění výše zmíněné možnosti.

V konečném důsledku jsou tedy podle Galeeva všechny zmíněné varianty negativní a nejlepší výsledek by nabízela varianta rozpadu Ruska do menších státních útvarů, jež však není pravděpodobná. Potud Kamil Galeev.

Alternativa

Negativní vyznění výše uvedených variant však není nezbytně nutné, a to bez ohledu na to, jestli Putin zůstane či bude vystřídán. Občas se, zejména ze strany „realistů“ a „pacifistů“, objevují názory ve smyslu „Rusko se Ukrajinu nikdy nevzdá.“, následované, ať již nahlas nebo mezi řádky, závěrem „Proto je nutno mu vyhovět a raději dříve než později.“ Tento fatalismus je však mylný. Rusko, respektive Putin nebo jeho nástupce, se klidně vzdá Ukrajinu, pokud pozná, že usilování o její ovládnutí ohrožuje jeho vládu nad samotným Ruskem, a bude nucen se soustředit na udržení své vlastní pozice. Cesta k tomu je evidentní – dostatečně velké ztráty a dostatečně malé nebo nejlépe žádné zisky z rozpoutané války. Přirozeně i to bude ruskou propagandou prezentováno jako úspěch a vítězství, ale udržení tohoto narativu a zabraňování politickým ztrátám bude vyžadovat větší kapacitu, která pak bude chybět pro případné další vojenské dobrodružství.

Chuť k tomu sice samozřejmě přetrvá, patrně v kombinaci s tradičními ruskými pocity ukřivděnosti a revanšismu, i v dlouhodobé rovině. Ovšem v takové situaci je logická odpověď udržováním silné vojenské připravenosti a pokračujícím tlakem hospodářských sankcí. Čína přirozeně ráda nabídne „pomocnou ruku“, ale ani Čína není v této rovině nezranitelná a navíc nepomáhá zadarmo. V takové situaci pak jistě nebude Rusku nabízet rovnoprávné spojení a vazalský poměr bude zase pro Rusy obtížně zkousnutelný, dokud už pro ně nebude pozdě. Hospodářské sance prakticky s jistotou nepovedou ke zhroucení Ruska ani ke svržení Putina, ale mohou dlouhodobě oslabovat výkonnost ruského hospodářství a zpomalovat přípravy pro další „speciální vojenské operace“.

Kromě toho hospodářské obtíže mají potenciál vzbuzovat i nespokojenost u běžných Rusů, a to tím více, že moskevský režim v důsledku předchozích ztrát na Ukrajině nebude mít možnost „levně“ zamaskovat jejich nespokojenost dalším vojenským

dobrodružstvím. To samozřejmě nepovede k revoluci, ale bude to s sebou nést jisté politické náklady. A Moskva tomu bude čelit tak, jak je to v Rusku běžné a Putinem vyzkoušené, tj. narativem „Báfuška car je hodný, ale to zlí gubernátoři utiskují lid.“ Představitelé jednotlivých republik a dalších regionálních celků se patrně nebudou schopni postavit proti centru přímo, ale logicky zareagují podle zásady „Košile je bližší než kabát.“, a budou soustředit své zdroje a úsilí na své vlastní zájmy a sféry vlivu ve svých provinciích namísto ochoty spolupracovat v zájmu vyššího celku. Výsledkem tedy fakticky bude skrytý a nekoordinovaný decentralizační tlak, jenž přirozeně dále neprospěje schopnosti Ruska nasadit svou sílu v zahraničí. Jako další krok v tomto vývoji je pravděpodobná snaha Mosky čelit mu přitvrzením shora vynucované centralizace, jež však, jak historie ukázala, dlouhodobě vede k zaostávání a nižší efektivitě. Ke Galeevem preferovanému rozpadu Ruska tedy ani nemusí dojít, ale i tak bude před kremelským vládcem příliš vnitropolitických výzev, než aby se pokoušel o další rozšiřování impéria.

Ruská logika

Z dosavadního vývoje je evidentní, že čas míru a spolupráce s Ruskem se nekoná, protože malý Vladimír se chtěl vyrovnat Petrovi Velikému. Ačkoli to nebylo přání Západu, nyní je nutno respektovat realitu a „ruskou logiku“ (blíže viz [zde](#)) a dát Putinovi ochutnat jeho vlastní medicínu. Její účinky mohou být dosti pomalé, ale její základ je osvědčený a spočívá v tzv. doktríně zadržování a zatlačování. Sovětský svaz by o tom mohl vyprávět.

| [Jaroslav Zamazal](#)

■ ■ ■ ■ ■ (11 votes, average: **1,36** out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> **Pravidla diskuze**

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> **Jak poslat článek?**

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

